

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm

Vår referens

Dnr

2017-01-09

Anna Jansson Libietis

Ju2016/08546/L7

Remissvar: Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå

Företagarna har getts möjlighet att yttra sig över Justitiedepartementets lagrådsremiss Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå och vill lämna följande synpunkter.

Företagarnas kommentarer

Sverige står inför en stor möjlighet. Många nyanlända har kommit till vårt land, samtidigt som behovet av kompetens på arbetsmarknaden är stort. En väl fungerande etableringspolitik har en direkt inverkan på kompetensförsörjningen. Ansatsen att egen försörjning genom arbete ska vara en utgångspunkt för uppehållstillstånd förutsätter att människor ges en rimlig chans till att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden och att företagen ges en rimlig chans att kunna anställa.

Snabbare inträde på arbetsmarknaden är en av de mest centrala frågorna för kortad etableringstid. Medan en del av de nyanlända har den kompetens och erfarenhet som efterfrågas på arbetsmarknaden, har många en lägre utbildningsnivå än genomsnittet i Sverige. Sedan 1990 har fyra av fem nya jobb skapats i Sveriges småföretag och idag är kompetensbrist är det främsta hindret för tillväxt. De lediga jobben matchar inte utbudet av kompetens, erfarenhet och attityd som finns tillgänglig bland de arbetssökande.

Rekryteringsbehovet bland Sveriges små och medelstora företag är stort, men svårigheterna att hitta lämplig personal lägger hinder i vägen. Företagarnas rapport "Det är attityden, dumbom"¹ visar att bland företagen som behövt rekrytera de senaste två åren har endast 50 procent lyckats tillföra den kompetens de sökt. Kompetensbristen gör att många jobb aldrig skapas. Om alla företag som har haft rekryteringsbehov, men inte lyckats anställa, hade anställt bara en person per företag hade det skapats 72 026 jobb i de små- och medelstora företagen – varje år.

---

¹ <http://www.foretagarna.se/globalassets/det-ar-attityden-dumbom-riks-nov-2016.pdf>

De främsta hindren för att anställa är svårigheterna att hitta personer med rätt erfarenhet och rätt personliga egenskaper. Det som främst efterfrågas bland egenskaper är personer som är ansvarstagande, självgående och har rätt attityd. Många företag har problem med anställda som inte klarar av ens grundläggande krav, som att komma i tid till jobbet, och det oberoende av bransch, den arbetssökandes ålder eller företagets geografiska läge. Även högtbildade, med minst 16 år i skolans värld, kommer ut på arbetsmarknaden utan att veta vilka krav som ställs i arbetslivet.

Frågan om kompetensförsörjning och matchning är komplex, men en viktig del i att fler nyanlända ska matcha behovet på arbetsmarknaden är att utbildningsnivån höjs. I Företagarnas undersökning kommer rätt utbildningsbakgrund på femte plats i rangordningen av de främsta hindren. Undersökningen visar att det skett en förflyttning hos företagen kring vilken utbildningsnivå de söker vid rekrytering. Tidigare ansågs jobsökande vara anställningsbara efter genomgången grundutbildning, idag är ofta gymnasieutbildning en hygienfaktor. Efterfrågan på personer med grundläggande gymnasieutbildning, ofta yrkesförberedande gymnasieutbildningar, är stor. 18 procent av företagen efterfrågar detta. Efterfrågan på universitets- och högskolestudier ligger på 25 procent. Störst är efterfrågan på de praktiska yrkesutbildningarna, vilket 33 procent av företagen söker. Andra former av eftergymnasiala utbildningar, så som teoretiska yrkesutbildningar, efterfrågas av 14 procent av företagen.

Beträffande förslaget om Upphållstillstånd för studier på gymnasial nivå anser Företagarna:

- att förslaget ökar chanserna för företagen att kunna anställa nyanlända och för nyanlända att komma i arbete.

- att skolan behöver ha ett ökat fokus på icke-kognitiva kunskaper. Skolverket har konstaterat (2013) att forskning och kunskap kring hur skolan ska bidra till att forma icke-kognitiva kunskaper är bristfällig. Arbetsmarknaden förefaller ha en stor efterfrågan av icke-kognitiva kunskaper och det är just dessa som är svårast att finna vid rekrytering. Därför behövs det en ökad uppföljning och forskning kring hur skolan klarar denna uppgift.

Företagarna tillstyrker sammantaget förslaget.

Patrik Nilsson

Anna Jansson Libietis

Chef Analys & Opinion

Ansvarig integration